

Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður í fíggjarmálum:

- Vit fara ikki tómhentir niður

Eitt hent amboð í royndini at sannføra danir um stöðuna í Føroyum, er frágreiðingin "Livikor í Føroyum". Jóannes Eidesgaard vil ikki siga, hvørjar vónir hann hevur um at danir fara at ganga føroyingum á mæti, men hann heldur, at frágreiðingin, saman við øðrum loysnum, sum ikki ber til at siga meir um nú, kunnu føra til okkurt munagott

Frágreiðingin "Livikor í Føroyum" var ikki bert sett í verk, fyri at sannføra danir um, hvussu vánaligar um-støðurnar eru í Føroyum, í mun til hin partin av ríkisfelagsskapinum.

Kanningin var eisini gjørd fyri at kunna og sannføra - serliga fjølmiðlarnir - um, hvussu krepputíðin hevur ávirkað samfelagið, sigur Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður, sum tók stig til kanningina.

Fjølmiðlarnir hava verið sera dapurskygdur, tá teir hava víðgjót eitt nú fólka-flytingina, høgaskattatrygging o.s.fr. Teir hava gjørt sínar egnu niðurstøður, sum eingin kundi afturvísja, av tí at einki skjalprógvað tilfar var til.

Kundu ikki afturvísja

- Tí hildu vit, at tað var rættast at gera eina kanning,

sigur Jóannes Eidesgaard. Onnur orsök var, at landsstýrismaðurin ikki kendi seg sannførdur um, at alt tað, sum fjølmiðlarnir fært fram um livikor, flyting o.a. vóru rættar metingar.

Tað hevur hann fingið prógv fyri. Eitt nú er tað skeið, tá tað hevur verið fært fram, at fólka-flytingin fór at økja. Tað er eisini skeið, tá onnur frágreiðing hevur víst á, at bert er pláss fyri 25.000 fólki í Føroyum.

Frágreiðingin visir, at ikki bert skattatrygging ávirkar livikori hjá lág- og miðalinntøkunum, men eisini, at lónarfallið, prislegan í Føroyum, tilsams hava fært til, at livikori versnaðu. Hetta hevur hent, samstundis sum danska samfelagið hevur verið fyri munandi framgongd, sigur Jóannes Eidesgaard.

Høvuðsuppgávan hjá arbeiðsbólkinum var at lýsa fráflytingina, og meta um, hvussu flytingin verður frameftir.

- Tað gleðiliga er, at hóast fólkafráflytingin er minni enn seinastu árin, so visir kanningin, at talið væntandi ikki fer niður um 40.000.

- Trupulleikin er, at samansetingin av aldursbólkinum í Føroyum ikki samsvarar býtið av fólki í arbeiðsførum aldri, sum eru upphaldararnir, og børn og gomul.

Skeið aldursbýti

- Her visir kanningin greitt, at upphaldarabyrðan er nógv hægri í Føroyum enn t.d. í Íslandi og Danmark. Tað prógvar, ráðgevandi nevndin var á skeivari leið, tá hon fór fram, at fólkafráflytingin í Føroyum var ov høgt.

Frá at vera eitt samfelag, har bert yngri fluttu burtur, er ein avleiðingin av fráflytingini, at nú eru tað ung og miðal aldursbólkinir í arbeiðsførum aldri, sum eru farnir av landinum. Tað er ein stórir trupulleiki, sigur Jóannes Eidesgaard.

- Hvat kann gerast fyri at fáa samfelagið aftur á beint?

- Útlitini fyri at fáa viðurskiptini í rættlag eru ógvuliga vánalig. Frágreiðingin er realistisk á hesum øki, og gevur okkum ongar bjartskygdar vónir.

- Hon visir, at føroyska skattatryggingin verður ov høgt í framtíðini, av tí at uttanlandsskuldin er ov stór.

- Upphaldarabyrðan er tungjandi og verður tað eisini framyvir. Umframt tað, so fáa vit stórt arbeiðsloysi at stríðast við. Hetta er, eftir míni meting, eisini ein realistisk lýsing av samfelagsstöðuni.

Bata meðan vit biða

- Kanningin visir eisini, at vit ikki bert skulu sita og biða eftir at tíðirnar skjótt fara at batna, men eisini, at tað verður lettari, tá fiskastovnamir koma fyri seg aftur um nokkur ár, og vit fáa meira virksemi í landinum.

- Tí tað neyðugt at finna loysnir, sum kunnu bæta um stöðuna her og nú, og ikki um, hvat vit kunnu vænta okkum um 10 ár.

- Vit hava brúk fyri skáða, meðan vit biða eftir framgongd í samfelagnum.

- Tað verður tí av stórum týdningi at fáa danir at skilja hetta, so teir verða lagaligari í spurningum um rentuskáða, sigur Jóannes Eidesgaard.

Rentuskáðin bætir um beinanvegin, og tá er møguleiki at fáa lítill yvirskot á fíggarlógini næsta ár.

Spurður hvat skal til, fyri at koma burtur úr kreppuni, sigur landsstýrismaðurin, at bert meirinntøkur og vaksandi framleiðsla, kunnu gera, at vit koma burtur úr kreppuni. Trupulleikin er, at her eru bert fiskastovnamir at taka til. Allar royndir at fáa aðrar vinnugreinar at bera seg, eru kanska ikki so hugagóðar. Frameftir verður tað tí eisini fiskiðnaðurin, sum verður høvuðsvinnan, umframt møguleg oljuvinna. Stórt annað er ikki til at taka, sigur Jóannes Eidesgaard.

Aðrar loysnir eru, sum Jóannes ikki kann greiða frá enn.

Ótømandi ríkið

Landsstýrismaðurin heldur kortini ikki, at útlitini eru so døgur. Hann samanber fiskivinnuna í Føroyum við málvinnuna í Svøríki.

- Sviar vita, at ein dag verður eingin málmur eftir, men vit eru í tí hepnu stöðu, at fiskiríkastovnamir ikki tømast, um vit bert bera okkum skilagott at, sigur Jóannes Eidesgaard.

- Hvussu hevur árið hilst, síðani sáttmála-samráðingarnar seinast?

- Ut frá mínum umsitingarøki hevur tað hilst væl. Stór umlegging er farin fram innan fíggarSKIPANINA, sum hevur stóran týdning fyri almennu umsitingina. Harnæst kunnu vit leggja eina fíggarlóg fram, sum heldur og møgulega við einum litlum yvirskoti.

- Hvat er orsøkin til at áheitan Nyrups í fjør til føroyingar, um ikki at flyta úr Føroyum, ikki hevur víst seg at hava hald í veruleikanum. Veit hann ov viltið um stöðuna, ella hava skeivar avgerðir verið táknaðar, eftir nú um Framtaksgrunnin?

- Eg haldi ikki at orð Nyrups vóru tómt tos. Framtaksgrunnurin varð stovnaður við 200 mió. iløgu. Tað er eins nógv og 24 mia. krónur eftir danskum viðurskiptum. Vónirnar vóru tá,

at gongd fór at koma at stovna fleiri arbeiðspláss, men sum sjálvt Óli Jacobsen eisini hevur lært innan politikk, so er drúgt at seta nýggj tiltøk í verk.

Bjargingin av fiskaslømun tók stóran part av tíðini hjá grunninum, men hara hava eisini verið tiknar aðrar avgerðir um játtaðir. Ein trupulleiki hjá grunninum hevur verið at biða eftir avgerðum í bankanum.

- Framtaksgrunnurin er avgjørt eitt framtig, sum vit seta okkara vónir til, sigur Jóannes Eidesgaard.

Føroyskar loysnir í eygsjón

Spurður, um landsstýrið hevur nokur góð kort at leggja fyri stjórnina, sigur landsstýrismaðurin, at teir ikki fara tómhentir niður, men vil ikki siga meir um tað.

- Danskir politikarar hava sóknast eftir føroyskari loysn. Fara tit niður at leggja føroyska loysnir fyri danir í september?

- Bæði føroyskir og danskir politikarar hava sóknast eftir føroyskum loysnum. Eg veit ikki, hvat danir leggja í hetta hugtakið, men eg veit hvat vit leggja í tað, sigur Jóannes Eidesgaard, men vil ikki avdúka tað.

Dagny

Hiap sjókrani

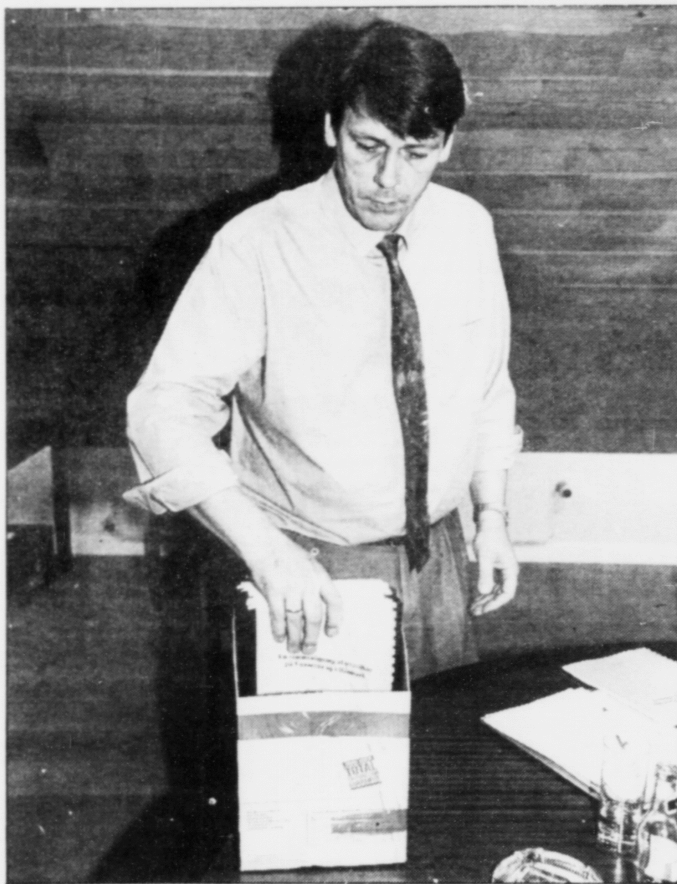
Ein galvaniseraður Hiap sjókrani, 2,3 tons, til sølu.

Tlf. 23045

Vágasnellur

4 automatiskar vágasniellur til sølu.

Tlf. 33404

Jóannes Eidesgaard her við frágreiðingin um livikori í Føroyum.